

Nogometni umjetnik

PRIJE 80 GODINA ROĐEN JE BERNARD VUKAS. U HAJDUKOVOM JE DRESU ODIGRAO 615 UTAKMICA I POSTIGAO 300 ZGODITAKA. OSVAJAČ JE DVIJU SREBRNIH OLIMPIJSKIH MEDALJA, 1948. GODINE U LONDONU I 1952. U HELSINKIJU. NASTUPIO JE I NA DVA SVJETSKA NOGOMETNA PRVENSTVA - 1950. GODINE U BRAZILU I 1954. U ŠVICARSKOJ

Piše **Jurica Gizdić**

Oni koji su gledali kako igra Bernard Vukas, popularni Bajdo, kažu da je on doista bio nogometni umjetnik. Rođen je u Zagrebu 1. svibnja 1927. godine. Bio je jugoslavenski nogometni reprezentativac, napadač, graditelj igre, vrstan strijelac, nenadmašan dribler.

Velikan svjetskoga i hrvatskog nogometa Bernard Vukas Bajdo započeo je nogometnu karijeru odmah nakon završetka osnovne škole 1938. godine u Zagrebu. Još u srednjoj školi se ističe među svojim vršnjacima kao talentirani nogometaš. Već 1940. godine igra među omladincima zagrebačkog Hrvatskog športskog kluba *Concordia*.

„Hajdukovac“ i dresom i srcem

Rat 1941. godine prekida njegovo nogometno napredovanje. Odmah nakon rata ističe se kao kvalitetan igrač u zagrebačkim klubovima *Amater* i *Zagreb*. Njegov veliki talent otkrivaju Hajdukovi stručnjaci koji, u dogovoru s roditeljima, budućeg nogometnog majstora, tada plavokosog mladića, sele u grad pod Marjanom. Tako od 1947. godine Bernard Vukas pripada Hajduku, ne samo dresom, nego i srcem.

S kakvim uspjehom igra u Hajduku najbolji dokazuje što već 27. lipnja 1948. godine igra prvu utakmicu za A reprezentaciju Jugoslavije protiv Albanije u Beogradu, za Balkanski kup (0-0). Od reprezentacije se oprostio 18. svibnja 1957. godine nastupom protiv Čehoslovačke u Bratislavi, na utakmici za Internacionalni kup dr. Gere (0-1).

U Hajdukovom je dresu odigrao 615 utakmica i postigao 300 zgoditaka. S Hajdukom je 1950. i 1952. godine te u sezoni 1954./1955. osvojio naslov nogometnog prvaka Jugoslavije. Godine 1955. bio je najbolji strijelac prvenstva s 20 postignutih zgoditaka. Od 1948. do 1957. godine za A reprezentaciju Jugoslavije nastupio je 59 puta i postigao 23 zgoditka. Nositelj je dviju srebrnih olimpijskih medalja koje je, kao član nogometne reprezentacije, osvojio 1948. godine u Londonu i 1952. u Helsinkiju. Nastupio je i na dva svjetska nogometna prvenstva - 1950. godine u Brazilu i 1954. u Švicarskoj. Jedan je od rijetkih europskih nogometaša koji je dva puta nastupio za reprezentaciju Europe. Prvi put u Londonu 21. listopada 1953. protiv nogometne reprezentacije Engleske (4-4), a drugi put 10. kolovoza 1955. godine u Belfastu protiv nogometne reprezentacije Velike Britanije. Na toj drugoj utakmici, koja je završila pobjedom reprezentacije Kontinenta rezultatom 4-1, Bernard Vukas je postigao tri gola.

Prvi je naš nogometaš koji je kao profesionalac igrao u inozemstvu. Od 1957. godine igra za FC *Bologna* iz istoimenog talijanskog grada, a u Hajduk se vraća 1959. godine. Od 1962. je profesionalni igrač GAK-a (*Grazer Athletic Klub*) iz Graza, zatim Austrije iz Klagenfurta i KSV iz Kapfenberga. U Austriji je igrao pet prvenstvenih sezona. Iz Austrije ponovno dolazi u Hajduk, ali ovaj put kao tehnički direktor, odnosno trener. Tu dužnost potom kratko vrijeme obavlja i u Nogometnom klubu *Zagreb*.

Najveći svih vremena

Bajdo je bio velik igrač, najveći igrač Hajduka svih vremena. Za njegove suvremenike ostat će nezaboravne Vukasove majstorije i poštena igra na svakoj utakmici. Iako ga protivnici na utakmicama nisu štedjeli, nego su, naprotiv, protiv njega igrali i opasno, nikada nije zbog ozljede otišao s terena. Uvijek je imao snage i znanja da izdrži do kraja. Kako se pak on ponašao prema drugima, govori podatak da nikada nije bio isključen iz igre.

Bio je pravi uzor u svemu časnome i dostojanstvenome, uključujući i njegovu ljubav prema dresu Hajduka i svojoj domovini. Nositelj je brojnih športskih priznanja, od kojih izdvajamo da je u anketi *Večernjega lista* proglašen najboljim hrvatskim športашem XX. stoljeća. U prvenstvenoj sezoni 1952./1953. je kao najbolji nogometaš sezone nagrađen "žutom majicom" *Narodnog sporta*. U anketi Slobodne Dalmacije 1955. godine izabran je za najboljeg športашa Dalmacije, a 1955. i iduće 1956. u anketi *Narodnog sporta* proglašen je najboljim športашem Jugoslavije. Nositelj je najvećih Hajdukovih priznanja, Zlatne značke Hajduka s briljantom i Zlatne kaptanske trake. Hrvatski nogometni savez proglasio ga je 2004. godine najboljim hrvatskim nogometašem stoljeća.

Umro je u Zagrebu 4. travnja 1983. godine, a pokopan je na zagrebačkom groblju Mirogoj.

Samo u superlativima

I danas, poslije više od 24 godine da Bajdo nije među živima, njegovi suigrači i prijatelji rado ga se sjećaju, a o njemu kao nogometašu i čovjeku govore samo u superlativima.

Vladimir Beara: *Moj dragi Bajdo bio je superklasni nogometaš. Pravi umjetnik baluna. Zaslužio je mjesto u najboljoj navalnoj petorci svijeta. S njim sam igrao u Hajduku, reprezentacijama Jugoslavije i Europe, svijeta. Bio je nenadmašan dribler, sjajan strijelac, veliki dodavač. Bio je nogometni*

Lijevo:

U Bologni je Vukas imao blistavih dana. Potez za školske udžbenike

Dolje lijevo:

Hajdukove legende, dva tijela - jedan duh: Frane Matošić i Bajdo Vukas

Dolje:

Mirko, ovog puta - ja. Bajdina je lopta u mreži. Mirko Braun "Čarli" je samo pratitelj

najbolja lijeva spojka, najbolje lijevo krilo! Dovoljno je reći samo ovo: o balunu je znao - sve.

Frane Matošić: Nikad nisam igrao s boljim igračem, a nikad nisam vidio da ima boljih u protivničkoj momčadi. Vukas je bio jedini nogometaš kojemu se nikada nigdje nije zviždalo.

Rajko Mitić: Bajdo je bio velik nogometaš. Ne pamtim da smo ikada imali boljeg driblera, koji je bio sam u stanju odlučiti utakmicu. Prvi je počeo igrati na mjestu centarfora. Imao je odličan radijus kretanja, a što je najvažnije, nije bio sebičan.

Todor Veslinović: Milina je bilo igrati uz Bajdu. Nitko kao on nije znao tako povući mlade, pomoći im, trčati za njih, utješiti kad ne ide. Bio je neponovljiv, veličanstven, jedan od najboljih, ako ne i najbolji u plejadi mnogobrojnih nogometaša na ovim prostorima. Kako li je samo igrao u Torinu, izluđivao svoje čuvare, meni servirao šansu iz koje sam postigao vodeći gol. Vukasa su Talijani tada proglasili nogometnim čarobnjakom.

kralj! I puno dobar čovjek. Svakome je pomagao, nikoga nije odbijao...

Ivo Bego: Bajdo je nogometno savršenstvo! S tim sam sve kazao. Čudo od igrača, čudo od čovika. Imao je urođenu snagu, nije puno trenirao. Svi govore da je bio veliki žongler baluna, strašan golgeter...Sve je to istina, ali istina je i to da je Bajdo mogao trčati više nego tri kvarta momčadi Hajduka zajedno.

Bogdan Kragić: Bajdo je bio najbolji napadač svijeta: najbolje desno krilo, najbolja desna spojka, najbolji centarfor,

Literatura

- Magdić, Z. (1998). Tako je živio i igrao Bernard Vukas Bajdo. Zagreb: Europtics doo
- Gizdić, J. (2004). Iz bijelog u državni dres. Zagreb - Split: Libera Editio.
- Frntić, F.(1983).Bernard Vukas - Bajdo (Zagreb, 1. svibnja 1927 - 4. travnja 1983). Povijest sporta, 56 (14), 229 - 231.